

## eGovernment in België

België

De Belgische strategie voor de implementatie van elektronische identiteiten

# Inhoud

	Voorwoord   4
<b>1</b>	<b>Inleiding   6</b>
<b>2</b>	<b>De Belgische context   8</b>
2.1	Samenleving en cultuur   8
2.2	Economie   10
2.3	Politiek en Bestuur   12
<b>3</b>	<b>eGovernment in België   14</b>
3.1	Uitgangssituatie   14
3.2	Beleid   17
3.3	Samenwerking   18
3.4	Organisatie   20
<b>4</b>	<b>eID kaart in België   22</b>
4.1	De eID kaart   23
4.2	Techniek en veiligheid   25
4.3	Gebruik   28
<b>5</b>	<b>Observaties en lessen   30</b>
5.1	Tussen pragmatiek en visie   30
5.2	Gebruikersgemak versus veiligheid   31
5.3	Toepassingsgebied   32
5.4	Sturing   32
5.5	Toegift: Europese ontwikkelingen   32
5.6	Conclusie   33
bijlage	Bestudeerde documentatie   34

Deze publicatie is opgesteld door Het Expertise Centrum ([www.hec.nl](http://www.hec.nl)).  
Auteurs: drs. N. Ducastel met dank aan mw. drs. L. Abrahamse

ISBN: 978-90-75239-39-3

Het Expertise Centrum  
Postbus 18607  
2502 EP Den Haag  
Van de Spiegelstraat 12  
2518 ET Den Haag  
T 070-351 49 97  
E [info@hec.nl](mailto:info@hec.nl)  
I [www.hec.nl](http://www.hec.nl)

## + Voorwoord

Door het gebruik van ICT wordt het mogelijk steeds meer overheidsdiensten elektronisch aan te bieden. Deze ontwikkeling wordt ook wel aangeduid als eGovernment. eGovernment is door heel Europa waarneembaar. De ontwikkelingen uit verschillende landen kunnen worden gebruikt om ervaringen te vergelijken met de Nederlandse situatie. Succesvolle projecten (*good practices*) kunnen dienen als inspiratiebron voor de verdere totstandkoming van eGovernment in Nederland.

Het Expertise Centrum organiseerde in de periode 2007 tot 2010 samen met ICTU zeven conferenties, die dienden als discussie platform over *good practices*. In deze bijeenkomsten werd de Nederlandse situatie besproken en vergeleken met praktijken elders uit Europa. Deze conferenties vonden plaats onder de noemer *The Hague ICT Conferences* (HIC). De HIC's boden een platform voor reflectie en ontmoeting, met steeds als doel de beelden bij eGovernment te updaten en scherp te slijpen. Soms werd het Nederlandse model bevestigd, en soms werd inspiratie opgedaan vanuit een verschillende aanpak.

Op 8 december 2009 stond de zevende en laatste HIC in het teken van eGovernment in België, in het bijzonder: "*De Belgische strategie voor de implementatie van elektronische Identiteiten (eID)*". België was één van de eerste lidstaten die een nationale elektronische identiteit uitrolden en inmiddels zijn veel elektronische diensten mogelijk met gebruikmaking van de Belgische nationale elektronische identiteit. Daarnaast is België interessant omdat de Belgische oplossing in belangrijke mate verschilt van de Nederlandse oplossing en elektronische identiteiten.

Op uitnodiging van HEC en ICTU heeft de heer Frank Leyman, manager international relations bij de Federale Overheidsdienst voor Informatie- en Communicatietechnologie (FEDICT), een presentatie verzorgd over eGovernment in België met bijzondere aandacht voor de manier waarop België een elektronische identiteit tot stand heeft gebracht. Michel Bouten, plaatsvervangend directeur ICTU, verzorgde uit naam van HEC en ICTU het welkomstwoord en een introductie van de sprekers. Daarnaast heeft de Evert-Jan Mulder, hoofd Europa Unit, een vergelijkende schets gepresenteerd over de aanpak van eGovernment in België en Nederland.

Naar aanleiding van de lezingen vond een paneldiscussie plaats onder leiding van moderator Leo Smits, directeur van HEC, waaraan hebben deelgenomen:

- + Corien Prins, Hoogleraar recht en informatisering bij Tilburg Institute for Law, Technology, and Society (TILT) en Lid WRR;
- + Paul Brackel, ECP-EPN, OpenID, voormalig IT Director Unilever;
- + Elly Plooi, oud Europarlementariër en oprichter global trust council;
- + Arjen Haasnoot, beleidsmedewerker bij het Ministerie van Economische Zaken. Hij werkt aan de dossiers eHerkenning voor bedrijven en privacy.

Deze publicatie is een beknopte weergave en uitwerking van de onderwerpen die aan de orde zijn gekomen. Afsluitend worden mogelijke *lessons learnt* voor Nederland gepresenteerd.

Wij wensen u veel leesplezier.

Het Expertise Centrum  
drs. L.J.E. Smits  
directeur

Stichting ICTU  
mw. E.Y. Bogerman  
directeur

# 1. Inleiding

Modernisering van de overheid met gebruik van ICT staat in Nederland hoog op de agenda. Successen worden geboekt zowel met sectorale projecten als met een generieke basis informatie-infrastructuur, waaronder de NUP bouwstenen. eGovernment vordert daarmee gestaag en begint vruchten af te werpen. Ook in de aansturing en kwaliteitsbewaking van grote ICT-projecten wordt goede voortgang geboekt: de CIO functie en de Rijksbrede ondersteuning zijn hier het bewijs van. Nederland kent een goede 'harde' ICT-infrastructuur en het aantal e-diensten groeit.

Uit internationale vergelijkingen blijkt dat Nederland het niet slecht doet ten opzichte van andere landen. Toch kan Nederland op sommige punten leren van anderen<sup>1</sup>. Het is interessant om te bekijken hoe andere Europese landen eGovernment hebben georganiseerd, op welke punten zij successen hebben behaald en waar het mis is gegaan.

Bij het leren van *good practices* van andere landen is het wel van belang de context van het land en de aanpak in beschouwing te nemen. Vaak zijn economische, culturele of bestuurlijke factoren sterk van invloed op het slagen of falen van een bepaalde strategie voor eGovernment.

In deze publicatie staat "*De Belgische strategie voor de implementatie van elektronische Identiteiten (eID)*" centraal. Het onderwerp "elektronische identiteiten" staat centraal omdat dit een voorwaarde is voor het succes van de (door)ontwikkeling van eGovernment. Naarmate het niveau van elektronische dienstverlening stijgt, is eenduidige en zekere elektronische identificatie van de klant (burger, bedrijf) een absolute voorwaarde.

Elektronische identificatie staat ook binnen de EU hoog op de agenda. De Europese Commissie ziet eID in de lidstaten als "key enabler" van de informatie samenleving. De Commissie voegt daar een Europees element aan toe. Het huidige gebruik van verschillende elektronische identiteitssystemen in de lidstaten werpt blokkades op voor het soepel functioneren van de Interne Markt. Feitelijk is er namelijk sprake van 27 verschillende eID oplossingen in Europa. De EC pleit daarom voor interoperabiliteit tussen verschillende eID oplossingen.

Het voorbeeld van België is interessant omdat België een voorloper is in Europa op dit gebied en er voor een andere eID strategie is gekozen dan in Nederland.

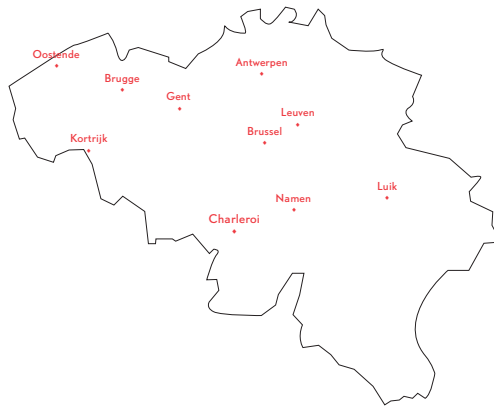
Deze publicatie is als volgt opgebouwd:

- + In het volgende hoofdstuk wordt de context van België geschetst. Er wordt gekeken naar de samenleving en cultuur, economie, politiek en bestuurlijke structuur;
- + In hoofdstuk 3 wordt ingezoomd op eGovernment in België;
- + In hoofdstuk 4 wordt een schets gegeven van de strategie voor elektronische identiteiten in België;
- + In hoofdstuk 5 komen de *observaties en lessen aan bod*.

<sup>1</sup> Zie hiervoor ook de papernote: "Beter slim gejat dan slecht bedacht", drs. Jaap Romme MPIM, HEC

## 2. De Belgische context

Voordat landen vergeleken kunnen worden op *good practices* moet de aanpak van hun beleid in de nationale context worden geplaatst. Dit hoofdstuk zal daarom ingaan op de Belgische structuur. Hierbij wordt gekeken naar de samenleving, economie, politiek en bestuur. Alleen zo kan de aanpak van eGovernment in België in een goed perspectief geplaatst worden. Waar nodig zal de vergelijking met de Nederlandse situatie worden gemaakt.



### 2.1 Samenleving en cultuur

België is net als Nederland onderdeel van de groep kleinste landen die lid zijn van de Europese Unie. Beide landen hebben een hoge bevolkingsdichtheid. Met een oppervlakte van 30.528 km<sup>2</sup> en 10,4 miljoen inwoners, is de Belgische gemiddelde bevolkingsdichtheid 340 inwoners per km<sup>2</sup>.<sup>2</sup> In Nederland is dit ongeveer 387 inwoners per km<sup>2</sup>. Een aantal kerngegevens van beide landen wordt in de volgende tabel weergegeven<sup>3</sup>:

<sup>2</sup> [www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/be.html](http://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/be.html)

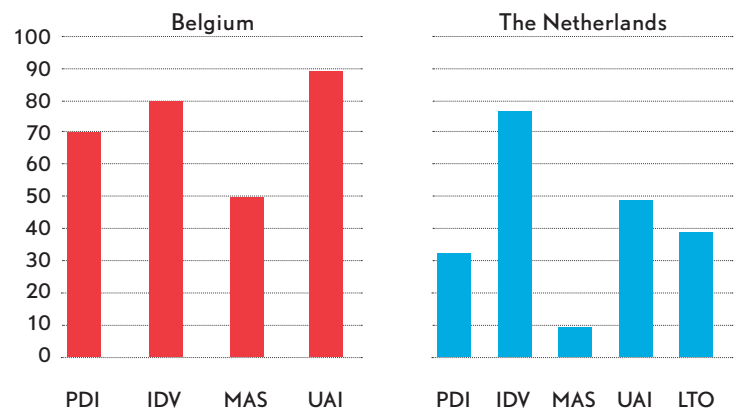
<sup>3</sup> [www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/nl.html](http://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/nl.html)

Gegevens 2010	België	Nederland
+ Bevolking	10,423,493	16.783.092
+ Oppervlakte	30,528 km <sup>2</sup>	41543 km <sup>2</sup>
+ Levensverwachting bij geboorte	79.37	79.55
+ Leeftijdopbouw	0 – 14 jaar: 16,1 % 15 – 64 jaar: 66.3 % 65 jaar en meer: 17.6 %	0 – 14 jaar: 17.4% 15 – 64 jaar: 67.7% 65 jaar en meer: 14.9%
+ Migratie ratio	1.22 migrant(en) / 1000 inwoners.	2.38 migrant(en) / 1000 inwoners.

Een goed beeld van de samenleving krijgt men alleen wanneer de cultuur van een land ook meegewogen wordt. Dit hoofdstuk zal gebruik maken van de theorie van Geert Hofstede, die vijf dimensies onderscheidt waarop nationale culturen met elkaar vergeleken kunnen worden. Deze zijn: power distance index, individualism, masculinity, uncertainty avoidance index en long term orientation.

De volgende grafieken geven de scores van Nederland en België weer:

Figuur: Culturele vergelijking op vijf dimensies tussen België en Nederland



PDI = Power distance index  
IDV = Individualism  
MAS = Masculinity

UAI = Uncertainty avoidance index  
LTO = Long term orientation

Deze twee grafieken schetsen een heel verschillend beeld. België scoort op 4 dimensies ongeveer evenredig (LTO is voor België niet uitgewerkt), terwijl Nederland veel ongelijkere resultaten heeft. Daarnaast valt op dat de Belgen in verhouding met de Nederlanders hoog scoren in 'power distance', wat duidt op meer ongelijkheid.

Tevens scoren de Belgen hoger dan de Nederlanders op onzekerheidsvermijding en masculiniteit.

België heeft met name een hoog Uncertainty avoidance index, ofwel de onzekerheidsvermijding. Dit duidt erop dat België minder graag een risico neemt, en niet van verandering houdt. Dit betekent dat nieuwe maatregelen niet snel op steun kunnen rekenen en dat het langer kan duren voor een beslissing genomen wordt. België en Nederland hebben beide ongeveer een even hoge 'Individualism index', wat erop wijst dat ze samenlevingen zijn waarin het individu en dus niet de familie centraal staat. Verder heeft België een veel hoger 'Masculinity dimensie', ofwel masculiniteit, dan Nederland heeft.

De waarden in België zijn veel meer masculien; eigenschappen die hieronder vallen zijn onder andere competitiviteit, ambitie en assertiviteit. Nederland wordt in verhouding tot België veel meer gekenmerkt als feminien. Bescheidenheid, solidariteit en zorgzaamheid spelen hier een veel grotere rol.

## 2.2 Economie

België is ooit begonnen als één van de grootste industrielanden, maar vandaag de dag is het voornamelijk een diensteneconomie. Industrie speelt wel nog mee, maar is bij lange na niet meer zo belangrijk als voorheen. De economische situatie in België is ook nog eens gekenmerkt door grote gewestelijke verschillen. In het zuidelijke gewest Wallonië speelt de industrie nog de grootste rol. Hier is het gemiddeld inkomen dan ook beduidend lager dan in Vlaanderen, dat nu profiteert van de diensteneconomie. Het is interessant om te zien dat deze verhoudingen vroeger andersom waren. Het nu rijke Vlaanderen was ooit min of meer afhankelijk van Wallonië dat toen profiteerde van de opkomende industrieën. Nu is Wallonië voor een groot deel economisch afhankelijk van Vlaanderen. Het BNP is in Vlaanderen zo'n 25% hoger dan in het zuidelijke gewest, en de werkloosheid in Wallonië ligt ook aanzienlijk hoger dan in het rijke noorden. Spanningen tussen deze gewesten stijgen dan ook behoorlijk de laatste paar jaren.<sup>4</sup>

Het land is bekend vanwege onder andere de textielindustrie, de diamanthandel en -verwerkingsindustrie en zijn chocolade. Goed voor de Belgische economie is ook zijn transport netwerk. De havens Antwerpen, Brugge en Gent zorgen voor heel wat omzet en bovendien ligt België vrij centraal in het internationale goederen- en personenvervoer.<sup>5</sup>

België is ook vrij hard getroffen door de economische crisis, en dan vooral in de bankensector. Hier moest de overheid bijspringen om deze sector er weer bovenop te helpen. Verder zorgen toenemende vergrijzing en de bestedingen in de sociale sector voor een behoorlijke druk op de uitgaven. Om de balans te bewaren zal ook de Belgische regering flinke bezuinigingsplannen moeten realiseren.

In de onderstaande tabel zijn een aantal economische kerngegevens weergegeven van België in relatie tot Nederland.<sup>6</sup>

Gegevens 2009	België	Nederland
+ BBP(marktprijzen)	339 miljard	572 miljard
+ BNP per inwoner in koopkracht in PPS (Purchasing Power Standards, EU27 = 100)	116	130
+ BNP groei ratio	-2.9 %	-3.9 %
+ Inflatie	0.0 %	1.0 %
+ Werkloosheid	8.3 %	4.4 %
+ Staatsschuld	96.2 %	60.8 %
+ Balans overheidsbegroting	-6.0 %	-5.4 %

<sup>4</sup> [www landenweb.net/belgie/economie](http://www landenweb.net/belgie/economie)

<sup>5</sup> [www.belgie.nl/site/achtergronden/economie.html](http://www.belgie.nl/site/achtergronden/economie.html)

<sup>6</sup> <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>

## 2.3 Politiek en Bestuur

België heeft één van de meest complexe staatsstructuren in Europa. In 1830 is dit land onafhankelijk geworden van Nederland en werd een federale staat opgericht. Deze federale staat is, samengesteld uit de gemeenschappen en de gewesten. België is bovendien een grondwettelijke en parlementaire monarchie, met momenteel koning Albert II aan het hoofd.<sup>7</sup>

Bestuurlijke besluitvorming kent een complexe structuur in België. Bovenaan staat de federale staat en deze heeft bevoegdheden die te maken hebben met het algemene belang, bijvoorbeeld financiën, leger, justitie, sociale zekerheid, buitenlandse zaken, volksgezondheid en binnenlandse zaken. Verder blijft de federale staat verantwoordelijk voor België ten overstaan van de EU of de NAVO. Bovendien is alles wat niet uitdrukkelijk onder de bevoegdheid van de gemeenschappen of de gewesten valt deel van de federale overheid.

De gemeenschappen en de gewesten staan op gelijke voet met de federale staat. Er zijn 3 gemeenschappen; de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap. Deze gemeenschappen stemmen overeen met de bevolkingsgroepen. De eerste scheidingslijn in België is namelijk de taal- en cultureelrijn. Dit komt doordat België op een breuklijn ligt van de Germaanse en de Latijnse culturen.

De tweede lijn van staatshervormingen werd vanuit een economisch oogpunt geïntroduceerd. De gewesten wilden economisch onafhankelijk van elkaar zijn en zodoende ontstond het Vlaamse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse Gewest.

De gewesten en gemeenschappen hebben hun eigen parlement en regering. Echter, het Vlaamse Gewest en Gemeenschap hebben de regering en het parlement gebundeld. Daaronder vallen de provincies en gemeenten. Deze staan onder toezicht van de hogere overheden, en zijn ofwel in functie van de federale staat, ofwel van de gemeenschap, ofwel van het gewest.

De bevoegdheden van de gemeenschappen, gewesten en de federale overheid zijn goed afgebakend. Alle drie kunnen ze autonoom regelgeving maken binnen de domeinen waarvoor ze bevoegd zijn. Dus de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten hebben ieder de uitvoerende en wetgevende macht. Er is verder geen rangorde tussen federale (wetten) en regionale wetgeving (decreten) en elke overheid houdt toezicht op de eigen wetgeving. Verder is de rechterlijke macht voor de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten door dezelfde instanties uitgeoefend.<sup>8</sup>

Gezien het feit dat België een *dubbele federatie* is (in gemeenschappen én gewesten) is de politiek ook ingewikkeld. De politieke situatie is de laatste paar jaren erg ingewikkeld geworden. De historische tegenstellingen in het land, bijvoorbeeld op gebieden als economie, taal en cultuur, zorgen ervoor dat de politiek niet eensgezind is. In Vlaanderen kan men alleen op Vlaamse partijen stemmen, en in Wallonië alleen op Franstalige partijen.

Momenteel is het buitengewoon lastig om een stabiele regering te vormen. Dit komt doordat een significant deel van Vlaanderen het “eeuwige” ‘non’ van Wallonië zat is, en streeft naar een onafhankelijke staat. Wallonië is namelijk tegen de splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde. Deze spanningen zorgen voor een aanwakking van Vlaams nationalisme. Dit is zeker te meer duidelijk geworden sinds de overwinning van de Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA) in de laatste verkiezingen. De regering is opnieuw gevallen en de formatie van een nieuwe regering verloopt buitengewoon moeilijk. Oplossingen voor de problemen zijn er dus nog niet, wat het politieke klimaat in België niet verbetert.<sup>9</sup>

<sup>7</sup> [www.monarchie.be/nl/de-koninklijke-familie](http://www.monarchie.be/nl/de-koninklijke-familie)

<sup>8</sup> [www.belgium.be/nl/over\\_belgie/overheid/federale\\_staat](http://www.belgium.be/nl/over_belgie/overheid/federale_staat)

<sup>9</sup> [www.leerwiki.nl/Het\\_einde\\_van\\_Belgi%C3%AB](http://www.leerwiki.nl/Het_einde_van_Belgi%C3%AB)

# 3. eGovernment in België

## 3.1 Uitgangssituatie

België is op het gebied van eGovernment wereldwijd goed gepositioneerd. Dit komt mede door de positieve indicatoren voor de Informatiesamenleving zoals hieronder worden geschetst op basis van gegevens van Eurostat.<sup>10</sup>

Bijna het gehele bedrijfsleven heeft toegang tot het internet evenals een significant gedeelte van de huishoudens. Breedband penetratie is hoog en het internet wordt veelvuldig gebruikt. Wat betreft de interactie met de overheid valt op dat de huishoudens achterblijven op het bedrijfsleven wanneer het gaat om het gebruik van elektronische dienstverlening. Nederland scoort op alle indicators hoger dan België. Vooral de internet (90%) en breedband (77%) penetratie van huishoudens is aanzienlijk hoger evenals het percentage bedrijven dat via het internet interacteert met de overheid.<sup>11</sup>

Information Society Indicators	Percentage
+ households with Internet acces:	67% (2009)
+ enterprises with Internet acces:	97% (2008)
+ individuals using the Internet at least once week:	70% (2009)
+ households with a broadband connection:	63% (2009)
+ enterprises with a broadband connection:	91% (2008)
+ individuals using the Internet for interaction with public authorities:	
obtaining information	27.2%
downloading forms	12.6%
returning filled forms	10.2% (2009)
+ enterprises using the Internet for interaction with public authorities:	
obtaining information	44%
downloading forms	35% (2007)
returning filled forms	49% (2008)

De cijfers vinden hun weerslag in de internationaal vergelijkende onderzoeken op het gebied van eGovernment. Het laatste benchmark-report van de Europese Commissie, "Smarter, Faster, Better eGovernment, 8<sup>th</sup> Benchmark Measurement"<sup>12</sup> geeft hiervan een goed overzicht.

Benchmark	België		NL <sup>13</sup>
	Ranking	Size peer group	Ranking
+ EC eGovernment benchmark 2009 (Avail./Soph.)	16 / 12	31	14 / 15
+ UN eGovernment Readiness Index 2008	24	189	5
+ WEF Global Competitiveness Index 2009 – 2010	18	133	10
+ WEF Networked Readiness Index 2008 – 2009	24	134	9
+ EIU eReadiness Ranking 2009	20	70	3

België scoort goed op de verschillende wereldwijde benchmarks maar behoort in Europa, samen met Nederland, tot de middenmoot. België stond in de eGovernment benchmark in 2009 op plaats 16 (beschikbaarheid van diensten via elektronische weg: availability) en 12 (wat betreft het niveau van verfijning: sophistication) van de 31 en Nederland op plaats 14 (availability) en 15 (sophistication). In het overzicht van de Europese Commissie benchmark van online availability van diensten voor burgers en bedrijven scoort België net onder het Europese gemiddelde van 71% in 2009.

<sup>10</sup> Belgium eGovernment factsheet, june 2010, edition 13.0 <http://www.epractice.eu/files/>

<sup>11</sup> eGovernment factsheets – The Netherlands; January 2010; edition 13.0; European Commission

<sup>12</sup> Smarter, Faster, Better eGovernment, 8<sup>th</sup> Benchmark Measurement | November 2009 prepared by: Caggemini, Rand europe, idc, sogeti and dti; for: European Commission, Directorate General for Information Society and Media

<sup>13</sup> Zie voetnoot 12.

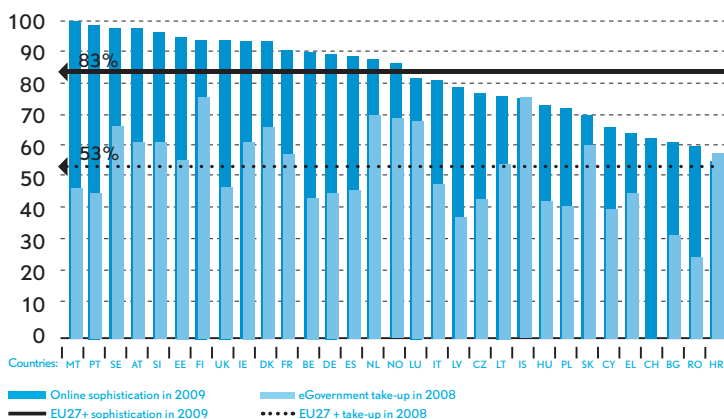


De Scandinavische landen voeren wereldwijd gezien de ranglijsten aan. In het UN eGovernment survey 2008<sup>14</sup> komen Zweden, Denemarken en Noorwegen op de respectievelijk, eerste, tweede en derde plaats. Het is overigens opmerkelijk, zeker gezien de middenmoot positie in de Europese benchmark, dat Nederland hier als vijfde uit de bus komt en België volgt op plaats 24.

Het verschil tussen de benchmarks van de Europese Commissie en de Verenigde Naties kan worden verklaard uit de verschillende methodieken die worden gehanteerd. Waar de Europese Commissie haar aandacht legt bij de beschikbaarheid, heeft de Verenigde Naties een methodiek die ook andere aspecten meeneemt zoals 'methods of delivery' (de beschikbaarheid van infrastructuur en het vermogen van een land om content en diensten te absorberen). De EU meet dan ook meer, 'online availability' en 'sophistication' en de VN de 'eGovernment readiness'.

Het gebruik van eGovernment diensten is een aandachtspunt. Zoals uit het onderstaande figuur blijkt is het 'eGovernment take-up gap' in België aanzienlijk en veel groter dan in Nederland. Dit gaat dan om het verschil tussen de 'sophistication' van de dienstverlening en het gebruik ervan. Dit duidt erop dat België weliswaar een goede uitgangspositie heeft en veel eGovernment diensten beschikbaar zijn, maar dat er nog winst te halen valt bij het gebruik van deze diensten door burger en bedrijfsleven.

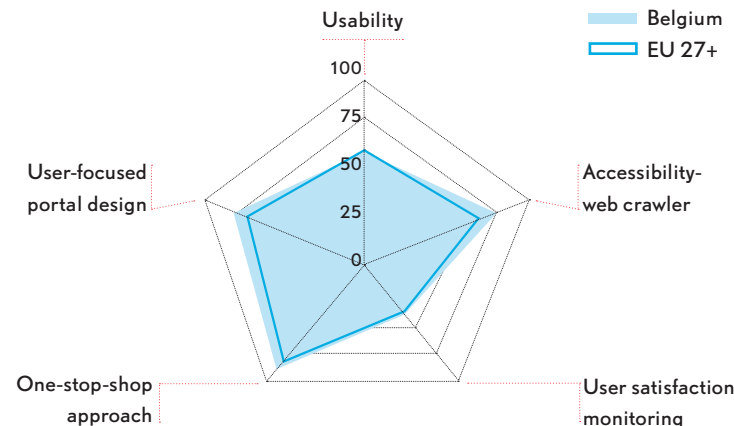
Figuur: eGovernment take-up gap<sup>15</sup>



In relatie tot deze constatering is het ook interessant om te kijken naar de 'user experience', of te wel de beleving van de gebruiker van de eGovernment diensten. Deze beleving is in België conform het gemiddelde

van Europa. Vooral op het gebied van toegankelijkheid scoort België goed, net als met de 'one stop shop approach' en het 'User focused portal design'. Daarnaast doet België veel aan het monitoren van de klanttevredenheid (ook offline). Hieruit blijkt dat België zich bewust is van het belang van een goede gebruikerservaring. Het is aannemelijk dat België deze invalshoek ook gebruikt om het gebruik van haar online dienstverlening te bevorderen.

Figuur: User experience<sup>16</sup>



### 3.2 Beleid

De Belgen spannen zich op nationaal niveau in om één enkele virtuele overheid te realiseren. Deze zet zich in, met respect voor de privacy van haar gebruikers, voor een consistente dienstverlening aan de klant en met het volste respect voor de individuele competenties van de dienstverlenende instanties en administratieve niveaus.

Dit gebeurt in een context waarin zowel op nationaal niveau als op regionaal niveau wordt gewerkt aan eGovernment. België kent daarbij, net als Nederland, geen overkoepelend juridisch kader, er is dus geen eGovernment wet, er is natuurlijk wel wetgeving op onderdelen zoals bijvoorbeeld privacy.

<sup>14</sup> UN eGovernment survey 2008 – From eGovernment to connected governance; Department of Economic and Social Affairs; UN New York 2008.

<sup>15</sup> Smarter, Faster, Better eGovernment, 8th Benchmark Measurement | November 2009 prepared by: Caggemini, Rand europe, idc, sogeti and dti; for: European Commission, Directorate General for Information Society and Media

<sup>16</sup> Zie voetnoot 15.

Het belangrijkste doel van het Belgische eGovernmentbeleid is:  
“to improve the delivery of public services for citizens and businesses by rendering it faster, more convenient, less constraining and more open”<sup>17</sup>

Om dit doel te bereiken wordt een aantal acties ondernomen:

- + Dienstverlening wordt georganiseerd rond de wensen en noden van de gebruikers (intention based services), zonder dat de huidige administratieve structuur dit mag hinderen;
- + De volledige administratieve procedure wordt elektronisch ondersteund (eEnabled) zonder rekening te houden met de administratieve kokers die daarbij betrokken zijn;
- + Werken volgens het principe van éénmalige gegevensuitvraag;
- + Vereenvoudigen van administratieve procedures en administratieve lastenverlichting voor burgers en bedrijven;
- + Delen en uitwisselen van gegevens en informatie tussen overheids partijen.

België kent hierbij vier strategische ‘stromen’:

- + Organiseren van diensten op basis van de beleving van gebruikers en ‘Life-events’;
- + Samenwerking tussen alle overheidsniveaus zodat geïntegreerde dienstverlening kan worden geboden over organisatie grenzen en administratieve niveaus heen;
- + Versimpeling van administratieve procedures voor burgers en bedrijven;
- + Integratie van de back offices van de overheid en de bescherming van privacy en persoonlijke gegevens.

### 3.3 Samenwerking

Gezien de complexe bestuurlijke opbouw van België is het interessant in te zoomen op de arrangementen die België heeft ontwikkeld om tussen de verschillende bestuurslagen eGovernment te realiseren. Sinds 2001 is hiervoor een aantal overeenkomsten gesloten tussen de verschillende overheden waarin men enkele basisbeginselen heeft vastgelegd.<sup>18</sup>

Hoewel de Belgische bestuurlijke complexiteit hoger is dan de Nederlandse komen deze arrangementen overeen met de bestuurlijke afspraken tussen de bestuurslagen in Nederland (2006) en de afspraken om te komen tot het Nationaal Uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid.

In maart 2001 werd in België een eerste overeenkomst getekend waarin het commitment werd vastgelegd tussen alle overheden om dezelfde standaarden, dezelfde identificatie infrastructuur en dezelfde elektronische handtekening te gebruiken.

In april 2006 werd deze overeenkomst uitgebreid met een samenwerkings-overeenkomst om te komen tot “Seamless eGovernment”. Deze werd in november 2006 verder bekrachtigd door de ministers verantwoordelijk voor eGovernment op alle administratieve niveaus die het belang van samenwerking nogmaals benadrukten.

Men kwam tot overeenstemming om initiatieven op een tweetal gebieden verder te harmoniseren, namelijk het gebruiksvriendelijk verstrekken van informatie aan burgers, bedrijven en de publieke sector met behulp van ICT en, veilige en vertrouwelijke elektronische transacties met publieke entiteiten op alle administratieve niveaus. Eenduidige toegang en het gebruik van verschillende communicatiekanalen voor burgers, bedrijven en de overheid zelf, is hiervoor randvoorwaardelijk.

België zette hiermee een verdere stap om te komen tot integratie van eGovernment initiatieven doordat een aantal centrale principes verder werd versterkt zoals éénmalige uitvraag, meervoudig gebruik, klantgerichte dienstverlening en interoperabiliteit op alle niveaus.

In de uitwerking van deze centrale concepten is het belang onderstreept van een aantal initiatieven. Deze duiden de richting die de Belgen kiezen om eGovernment verder te ontwikkelen. Deze initiatieven zijn:

- + Consolidatie van de goede samenwerking tussen administratieve niveaus;
- + Inventariseren van centrale componenten die nodig zijn voor de verdere ontwikkeling van een Seamless Government;
- + Bestuderen van de gemeenschappelijke diensten die worden gebruikt en het mogelijke hergebruik hiervan door andere administratieve niveaus;
- + Steun voor een Belgisch Interoperabiliteitsraamwerk;
- + Prioriteit voor de gebieden van elektronisch aanbesteden, online geboorteaangifte en sociale zekerheidsrechten voor buitenlandse werknemers

<sup>17</sup> Belgium eGovernment factsheet, june 2010, edition 13.0; [www.epractice.eu/files/eGovernment%20in%20BE%20-%20June%202010%20-%202013.0\\_1.pdf](http://www.epractice.eu/files/eGovernment%20in%20BE%20-%20June%202010%20-%202013.0_1.pdf)

<sup>18</sup> eGovernment factsheet België 2010

### 3.4 Organisatie

De federale minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen is verantwoordelijk voor administratieve vereenvoudiging en de informatisering van de openbare diensten.<sup>19</sup> Hij is politiek verantwoordelijk voor het overzien van de Federale Overheidsdienst Informatie- en Communicatietechnologie (FEDICT). Daarnaast kennen de gewesten en de gemeenschappen ieder een voor eGovernment verantwoordelijk minister en een eGovernment unit.

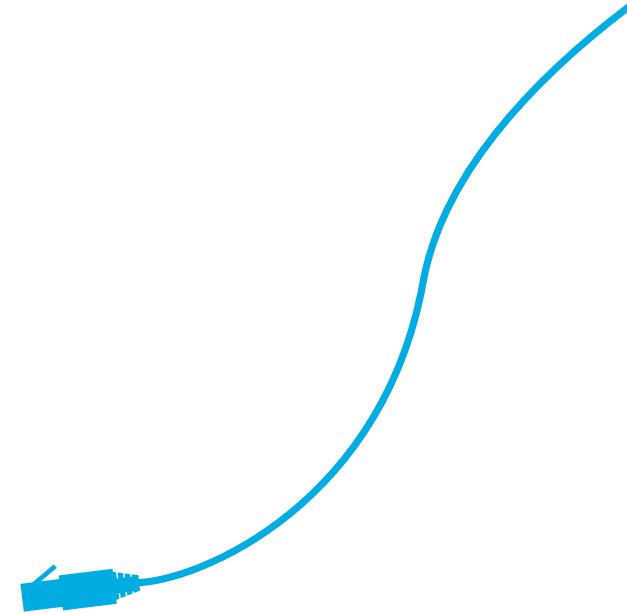
Voor de sturing op de Belgische e-overheid wordt gewerkt met maandelijks vergaderingen van alle CIO's van de ministeries voor afstemming en overleg. Deze adviseren de individuele ministers en krijgen op deze manier de handen op elkaar voor het Belgische e-overheidsbeleid. De privacy commissie rapporteert rechtstreeks aan het parlement.

FEDICT is de organisatie die in België verantwoordelijk is voor de uniforme en consistente implementatie van de eGovernment strategie in de federale overheid. Daarnaast ondersteunt FEDICT overheden in het ontwikkelen en implementeren van eGovernment projecten. FEDICT ontwikkelt en beheert de centrale basis informatie infrastructuur waaronder eID.

FEDICT is een zogenaamd horizontale federale overheidsdienst. De manier waarop FEDICT werkt, wordt in grote mate bepaald door de autonomie van de bestuurslagen. Dit betekent dat FEDICT infrastructuur ontwikkelt en promoot vanuit een klantperspectief. FEDICT kan niet verplichten haar diensten af te nemen en dat betekent dat de diensten goed, veilig en effectief moeten zijn, willen ze worden gebruikt.

Een andere pijler van de Belgische eGovernment is de Kruispuntbank. Deze initieert en coördineert de implementatie van eGovernment in de sociale zekerheid.

De Kruispuntbank verzorgt de gegevensuitwisseling tussen actoren in de sociale zekerheidssector en orkestreert daarmee dienstoptimalisatie en –integratie. De Kruispuntbank functioneert daarbij als spin in het web van de sociale zekerheidsinstanties onderling en de gegevens die deze nodig hebben van andere instanties. Met de instelling van de Kruispuntbank zijn enorme besparingen gerealiseerd in de uitvoering van de sociale zekerheid in België. De Kruispuntbank is een veel aangehaald concept dat ook Internationaal als best practice fungeert. In België wordt het Kruispuntbank-concept ook herbruikt. Zowel in de gezondheidszorg<sup>20</sup> als de Kruispuntbank voor Onderneming. Ook in andere sectoren zijn plannen om het concept toe te passen.



<sup>19</sup> [www.eutrio.be/nl/vincent-van-quickenborne](http://www.eutrio.be/nl/vincent-van-quickenborne)

<sup>20</sup> <http://datanews.rnews.be/nl/ict/jarige-kruispuntbank-krijgt-navolging-bij-andere-overheidsdepartementen/article-1194714312998.htm#>

# 4. eID kaart in België

*"In 2003 Belgium became the first country to launch a national electronic ID card"* <sup>21</sup>

*"Biggest (Belgian) eGovernment success story in the last 2 years: eID: complete roll-out for all Belgian citizens, including the creation of eID for children (Kids-ID) and for foreigners."* <sup>22</sup>

De eID kaart is de nationale Belgische sleutel tot eGovernment voor burgers. De eID kaart ondersteunt het streven naar een publieke dienstverlening waarbij de burger centraal staat. In juli 2001 werd door de Belgische Ministerraad besloten tot het inrichten van de eID kaart als verplicht document voor iedereen boven de 12 jaar oud. <sup>23</sup> Naast de nationale eID kaart worden ook andere elektronische identiteiten gebruikt op deelgebieden (zoals de SIS-kaart voor de sociale zekerheid), maar deze faseren uit. <sup>24</sup>

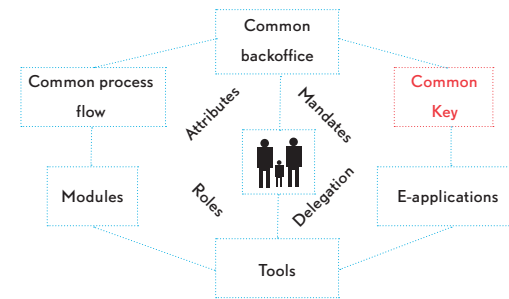
Het volgende figuur geeft invulling aan de Belgische visie, waarin naast de 'common key', (de elektronische identiteitskaart) een vijftal andere aspecten zijn geschetst die essentieel zijn voor het succes van klantgerichte dienstverlening. Met de burger centraal, wordt het dienstverleningsproces ondersteund met een gemeenschappelijke sleutel, in de vorm van een eID kaart, elektronische diensten, gemeenschappelijke processen, een gemeenschappelijke back office, tools en modules. Hieruit blijkt dat de eID kaart infrastructuur onderdeel vormt van een overkoepelende visie en strategie om de dienstverlening, met daarbij de klant centraal, verder te verbeteren en te moderniseren. Alle nodige randvoorwaarden worden daarbij ingevuld.

<sup>21</sup> UN eGovernment survey 2008 – From eGovernment to connected governance; Department of Economic and Social Affairs; UN New York 2008.

<sup>22</sup> Smarter, Faster, Better eGovernment, 8th Benchmark Measurement | November 2009 prepared by: Capgemini, Rand europe, idc, sogeti and dti; for: European Commission, Directorate General for Information Society and Media

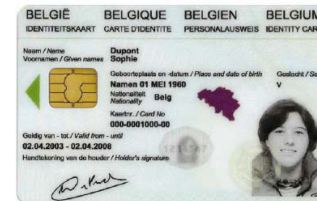
<sup>23</sup> eID Interoperability for PEGS NATIONAL PROFILE BELGIUM; IDABC; November 2007

Figuur: klantgerichte dienstverlening en de rol van de eID kaart (common key) <sup>25</sup>



## 4.1 De eID kaart

De Belgische nationale identiteitskaart is voorzien van een elektronische identiteit. Met deze elektronische identiteitskaart voorziet België haar burgers met een mogelijkheid om zichzelf te authenticeren, oftewel hun identiteit te bewijzen langs elektronische weg. Daarnaast biedt de kaart de mogelijkheid om een digitale handtekening te zetten, met andere woorden een wilsbeschikking af te geven langs elektronische weg. Een digitale identiteitskaart is beschikbaar in ruwweg drie varianten: de eID kaart voor personen boven de 12 jaar oud, de jongerenkaart voor personen onder 12 jaar oud en voor buitenlandse inwonenden. Binnen de kaarten is er nog onderscheid in de functionaliteiten.



<sup>24</sup> Study on Mutual Recognition of eSignatures: update of Country Profiles - Belgian country profile; IDABC; July 2009

<sup>25</sup> Presentatie de heer Frank Leyman, FEDICT, 8 december 2009, Den Haag

18 januari 2010

“De elektronische identiteitskaart (eID) heeft er een nieuwe toepassing bij: de eID als voetbalticket. Het nieuwe systeem maakt het eenvoudiger om online een voetbalticket te kopen. Deze eID-toepassing verbruikt bovendien minder papier en houdt de verkoop van valse tickets en illegale doorverkoop beter onder controle.”

De Belgische nationale elektronische identiteitskaart (eID kaart) faciliteert zowel overheidsdienstverlening én private dienstverlening. Inmiddels kan de eID kaart voor honderden toepassingen gebruikt worden zoals bijvoorbeeld een digitaal treinkaartje, het aanvragen van een kenteken, telewerken (VPN) of als eTicket voor een voetbalwedstrijd. De eID kaart heeft geen autorisatie of mandateringsfunctie maar kan daar wel een rol in spelen.

De eID kaart wordt breed uitgerold sinds 2003. Omdat de nationale identiteitskaart een verplicht document is, heeft vrijwel iedereen op dit moment een eID kaart. Volledige uitrol werd voorzien voor 2009, in december 2008 was de verspreiding al meer dan 8,5 miljoen kaarten.<sup>26</sup> Om de eID kaart onder de aandacht van de burger te brengen zijn publiekscampagnes gevoerd waarbij gratis card readers zijn uitgedeeld. De eID kaart kost de burger zelf circa 10 Euro.

<sup>26</sup> Study on Mutual Recognition of eSignatures: update of Country Profiles - Belgian country profile; IDABC; July 2009

## 4.2 Techniek en veiligheid

De eID kaart gebruikt twee zogenaamde Public Key Infrastructure (PKI) certificaten om de authenticatie en handtekening vorm te geven. Om de eID kaart te gebruiken is een card reader en software nodig die wordt aangesloten aan en geïnstalleerd op de PC van de gebruiker. Bij het gebruik van de eID kaart wordt voor het afnemen van een elektronische dienst, via een systeem van trusted parties, een digitale controle uitgevoerd of het PKI certificaat dat is afgegeven nog valide is. Dit geeft vervolgens zekerheid over de identiteit van de klant. Wanneer een authenticatie plaatsvindt of een elektronische handtekening wordt gezet, moet een pincode worden ingevoerd. Beide toepassingen gebruiken dezelfde pincode.

5 juni 2009

*Elektronische identiteitskaart nu ook voor Belgen in het buitenland*

Vanaf vandaag krijgen Belgen in het buitenland ook de elektronische identiteitskaart of eID. Rijsel is de eerste Belgische consulaire post die de eID uitreikt. Later zullen ook onze 120 andere consulaten en ambassades in het buitenland de eID uitreiken. Voor de 340.000 Belgen die in het buitenland leven zal de huidige niet-elektronische identiteitskaart geleidelijk aan vervangen worden.

De eID kaart bevat in digitale vorm alle gegevens die ook op de fysieke kaart zichtbaar zijn. Daarnaast bevat de kaart in digitale vorm het adres. Het is mogelijk om ervoor te kiezen de eID functionaliteit van de kaart niet te activeren. In dat geval is de kaart bruikbaar als normale identiteitskaart zonder de elektronische functionaliteiten.<sup>27</sup>

Er is een onderscheid tussen de functionaliteiten van de kaarten van kinderen tot 6 jaar, tot 18 jaar en daarboven. Kaarten voor kinderen onder de 6 hebben geen certificaat. Tussen 6 en 18 jaar is er wel een certificaat maar dat stelt de gebruiker niet in staat om een elektronische handtekening te zetten, alleen authenticatie is mogelijk. Personen boven de 18 kunnen zich zowel authenticeren als een digitale handtekening plaatsen.<sup>28</sup>

Om te voorkomen dat het te gemakkelijk wordt om de digitale identiteit van een ander te verkrijgen, is bij de uitgifte van de eID kaart een fysieke controle ingebouwd. Omdat de eID kaart is gecombineerd met de nationale (fysieke) identiteitskaart was dit proces al ingericht. De burger moet om de eID kaart te verkrijgen een bezoek brengen aan de gemeente waar zijn of haar identiteit op dat moment fysiek wordt vastgesteld. Het Rijksregister (personen) is een authentieke registratie (basisregistratie) die een andere belangrijke bouwsteen vormt voor de eID kaart. De kaart gebruikt het persoonsnummer als *unique identifier* van haar certificaten.

22 april 2009  
De Standaard Online  
Campagne elektronische  
ID-kaart van start - Voordelen  
moeten bekend worden

De Ministers De Padt van  
Binnenlandse Zaken en Van  
Quickenborne van Ondernemen  
en Vereenvoudigen lanceren  
vandaag de campagne 'In 1-2-3  
met je eID'. Die moet het grote  
publiek vertrouwd maken met de  
toepassingen van de elektroni-  
sche identiteitskaart.

Alle Belgen hebben tegen het  
najaar van 2009 immers zo'n  
eID, maar die wordt nauwelijks  
gebruikt omdat heel wat mensen  
nog niet weten wat ze er allemaal  
mee kunnen doen. Zo kan je de  
kaart gebruiken om je belasting-  
aangifte op het internet in te  
vullen of tijdens de vakantie  
politietoezicht aan te vragen,  
en zelfs om elektronische  
documenten juridisch geldig  
te ondertekenen.

<sup>27</sup> Presentatie de heer Bert Beyl, programmamanager eID FEDICT, eInspecties werkbezoek, 25 juni 2010, Brussel, en eID Interoperability for PEGS NATIONAL PROFILE BELGIUM; IDABC; November 2007

<sup>28</sup> Presentatie de heer Danny de Cock, KU Leuven, November 21-22 2007 Trust Conference Den Haag en 25 juni 2010 uitgereikt tijdens eInspecties werkbezoek, 25 juni 2010, Brussel

Een formele toets van de Belgische eID kaart met de Europese richtlijn inzake een gemeenschappelijk kader voor elektronische handtekeningen is nog niet gereed. Het is daarom niet geheel zeker dat België met de eID kaart aan het hoogste niveau van zekerheid van een eID conform annex drie van de richtlijn voldoet maar in België is algemeen geaccepteerd dat met de eID kaart een bindende digitale handtekening kan worden gezet.<sup>29</sup>

### 4.3 Gebruik

Hoe meer organisaties gebruik maken van de eID kaart, hoe waardevoller een eID kaart wordt. Men kan er dan immers meer diensten mee afnemen waardoor het gebruik zal stijgen. Inmiddels zijn heel veel diensten beschikbaar via de eID kaart. Een leuk overzicht is beschikbaar op de website [www.eid.belgium.be](http://www.eid.belgium.be) waar wordt doorverwezen naar de eID-map, een geografische weergave van diensten die men kan afnemen. FEDICT ondersteunt, via informatie en applicaties op haar website, iedere partij die voor haar elektronische dienstverlening gebruik wil maken van de eID kaart voor het elektronisch vaststellen van een identiteit.

Ondanks het grote aantal toepassingen van de eID kaart is een echte killer application tot nu toe uitgebleven. De Belgische opvatting hierover is dat het een infrastructurele voorziening betreft die tijd nodig heeft om te groeien. Naarmate de informatie samenleving zich verder ontwikkelt is een elektronische identiteit van een voldoende veilig niveau onontbeerlijk.

<sup>29</sup> Study on Mutual Recognition of eSignatures: update of Country Profiles - Belgian country profile; IDABC; July 2009

Problemen die optreden bij het gebruik van de eID kaart zijn veelal problemen met de middleware. Internet bankieren wordt veelal gezien als potentiële killer applicatie. In België is een integratie met de banken niet denkbaar. De banken willen hun eigen oplossing behouden omdat deze een mogelijkheid geeft tot branding.

Andere landen experimenteren met het gebruik van zogenaamde mobile ID (onder andere Oostenrijk en Estland) waarmee de mobiele telefoon wordt uitgerust met PKI-certificaten. In België wordt dit momenteel niet uitgerold.<sup>30</sup>

Het gebruik van de eID kaart is ingebed in een juridisch raamwerk van Koninklijke en Ministeriele besluiten inzake elektronische identiteitskaarten. Deze wetgeving is vastgesteld tussen 2003 en 2006 en regelt het juridische raamwerk, het gebruik en formaat van de elektronische identiteitskaart.

Daarnaast zijn er twee oudere wetten aangenomen (2000 en 2001) die zich op de elektronische handtekening functionaliteit richten. De eerste wet introduceerde het gebruik van de elektronische handtekening in juridische procedures en de tweede wet was de omzetting van de Europese regelgeving rondom de elektronische handtekening.<sup>31</sup>

<sup>30</sup> Presentatie de heer Bert Beyl, programmamanager eID FEDICT, eInspecties werkbezoek, 25 juni 2010, Brussel en Study on Mutual Recognition of eSignatures: update of Country Profiles - Belgian country profile; IDABC; July 2009

<sup>31</sup> directive 1999/93/EC

# 5. Observaties en lessen

België heeft met de eID kaart een infrastructuur gerealiseerd die de verdere ontwikkeling van de informatiesamenleving en eGovernment ondersteunt. Er is een aantal observaties te maken, en lessen te trekken, wanneer de Belgische oplossing vanuit de Nederlandse context wordt bekeken.

Hiervoor is het belangrijk ook deze Nederlandse context kort te duiden. De Nederlandse overheid biedt verschillende elektronische identiteiten of mogelijkheden aan voor burgers en bedrijven om elektronisch diensten af te kunnen nemen. Voor personen is DigiD beschikbaar als middel om toegang te krijgen tot de overheid zoals bijvoorbeeld de belastingdienst. DigiD is niet verplicht en bestaat in twee zekerheidsniveaus, 'DigiD basis' en 'DigiD midden'. Voor bedrijven is 'DigiD bedrijven' beschikbaar en wordt gewerkt aan een afsprakenstelsel dat DigiD bedrijven op korte termijn zal vervangen (eHerkenning). Via dit afsprakenstelsel kunnen private uitgevers van elektronische identiteiten bedrijven toegang bieden tot dienstverlening van de overheid. Daarnaast onderhoudt de overheid een PKI stelsel, primair door toezicht, dat partijen de mogelijkheid biedt op het hoogste beveiligingsniveau te identificeren.

De Ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Economische Zaken, Landbouw en Innovatie zijn verantwoordelijk voor eID op respectievelijk het gebied van personen en van bedrijven. Nederland kent geen nationale oplossing voor de digitale handtekening (wilsbeschikking) en kent geen nationale authenticatie op het hoogste zekerheidsniveau.

## 5.1 Tussen pragmatiek en visie

België realiseert met de eID kaart een infrastructurele bouwsteen die een belangrijk onderdeel vormt voor de visie op de ontwikkeling van eGovernment. Daarbij is uitgegaan van de Europese richtlijn voor een gemeenschappelijk kader voor elektronische handtekening als handvat voor de technische invulling en is aangesloten bij een verplicht document, de Nationale identiteitskaart. Hierdoor is de penetratie van de eID kaart nagenoeg 100%.

In Nederland is DigiD tot stand gekomen vanuit een pragmatische insteek, het faciliteren van online dienstverlening van de Belastingdienst. Vervolgens is deze oplossing opgeschaald naar een nationaal niveau en is inmiddels integraal onderdeel van de bouwstenen van het Nationaal Uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid (NUP). DigiD is niet verplicht maar veel mensen hebben wel een DigiD; dit houdt ook sterk verband met de elektronische belastingaangifte.

De Belgische oplossing is robuust en infrastructureel van aard terwijl de Nederlandse oplossing pragmatisch is en in praktijk goed functioneert. De vraag is echter wel hoe toekomstvast de Nederlandse oplossing is. Zeker ook in het kader van Europese ontwikkelingen op het terrein van elektronische identificatie en de toenemende druk op de veiligheid van identiteiten, en dus ook elektronische identiteiten, naar aanleiding van een stijgend aantal gevallen van identiteitsfraude en de toenemende noodzaak tot hogere beveiligingsniveaus voor een aantal diensten, zoals het Electronisch Patiëntendossier.

## 5.2 Gebruikersgemak versus veiligheid

Wanneer de Belgische en Nederlandse oplossing met elkaar worden vergeleken, heeft de Belgische oplossing voor burgers een hoger betrouwbaarheidsniveau zoals gedefinieerd in de Europese richtlijn gemeenschappelijk kader voor elektronische handtekeningen. Technisch gezien is de oplossing 'veiliger' dan de Nederlandse. Tegelijkertijd heeft dit effect op de gebruiksvriendelijkheid van het middel. In België moet middleware worden geïnstalleerd op de computer en moet men in het bezit zijn van een card reader. Terwijl in Nederland alleen gebruikersnaam en paswoord nodig zijn, eventueel aangevuld met een sms verificatie via de mobiele telefoon.

Dit vertaalt zich door in de zogenaamde take-up. Nederland kent een duidelijke killer applicatie, de inkomensbelastingaangifte particulieren terwijl die in België niet duidelijk is aan te wijzen. Nederland heeft daarmee een oplossing die veel gebruikt wordt terwijl deze niet verplicht is. De Belgische oplossing geeft toegang tot veel meer diensten doordat die ook buiten de overheid gebruikt kan worden en kan daarmee ook een economische impuls geven door de ondersteuning van eCommerce (voetbalkaartjes, OV-toepassing).



### 5.3 Toepassingsgebied

De flexibiliteit die de Belgische oplossing biedt in het gebruik door overheden én bedrijfsleven is een absoluut voordeel ten opzichte van de Nederlandse oplossing. Daarnaast sluit de gebruikte techniek en het beveiligingsniveau aan bij het hoogste niveau van beveiliging en biedt het de mogelijkheid ook digitale handtekeningen te plaatsen. Voor het bedrijfsleven en eCommerce toepassingen is de Belgische oplossing een enabler, veel meer dan de Nederlandse oplossing voor burgers die het gebruik door de private sector lastig maakt vanwege wet- en regelgeving.<sup>32</sup>

Als concept lijkt de Belgische oplossing toekomstvast en in staat om verdere innovatie van elektronische dienstverlening goed te faciliteren.

### 5.4 Sturing

Wat betreft de sturing op eGovernment kent België één verantwoordelijk minister en één centrale uitvoeringsorganisatie die verantwoordelijk is voor coördinatie, samenhang en de realisatie van een basisinformatie infrastructuur. Hiervan maken andere overheden en overheidsdiensten gebruik. FEDICT wordt hierbij wel geduid als 'horizontaal' ministerie.

Dit verschilt sterk van de situatie in Nederland waar een onderscheid wordt gemaakt tussen bedrijven en instelling en twee ministers verantwoordelijkheid dragen op deelgebieden. Bovendien wordt in de uitvoering verschil gemaakt tussen ontwikkeling en beheer en heeft de uitvoering geen coördinerende positie. Zowel Nederland als België kennen bestuurlijke arrangementen die de verschillende overheden verplichten tot samenwerking.

Vooral de duiding van FEDICT als horizontaal ministerie met coördinerende bevoegdheid is een interessante vorm. Hiermee is een deel van de Nederlandse problematiek van versnippering en samenhang ondervangen. Echter in de resultaten van eGovernment in de beide landen is het voordeel van deze aanpak niet te herkennen. Nederland doet het over het geheel genomen beter dan België wat betreft beschikbaarheid en take-up.

### 5.5 Toegift: Europese ontwikkelingen

De Europese Commissie is volop bezig met het dossier identificatie en authenticatie. Gebaseerd op de ministeriele verklaringen van Manchester (2005), Lissabon (2007) en Malmö (2009) is in de Digitale agenda van Eurocommissaris Kroes voorzien dat de komende jaren een herziening plaatsvindt van de elektronische handtekening richtlijn. Hierbij wordt

ook veilige authenticatie meegenomen, en een Raad en Parlementsbesluit op het gebied van elektronische identificatie zal worden genomen.

Daarnaast wordt er in het kader van het Europese onderzoeksprogramma Competitiveness and Innovation in Europees verband door zeventien lidstaten gewerkt aan de grensoverschrijdende uitwisselbaarheid van elektronische identiteiten. Er mag verwacht worden dat de uitkomsten van dit project een boost zullen geven aan het beleid en de uitrol van interoperabiliteit van elektronische identiteiten over de grenzen van de Europese lidstaten heen.

### 5.6 Conclusie

De Belgische elektronische identiteitskaart is een infrastructurele oplossing die veel mogelijkheden biedt en in België door dienstverleners breed is omarmt. In vergelijking met Nederland is de oplossing van een hoger betrouwbaarheidsniveau en biedt meer mogelijkheden, namelijk het elektronisch ondertekenen van een document en het gebruik buiten de publieke sector.

Tegelijkertijd is de Nederlandse oplossing voor elektronische identificatie op dit moment misschien wel minstens zo succesvol. Zonder verplicht te zijn is de verspreiding groot en door de Belastingdienst kent de oplossing een absolute killer applicatie. Of de oplossing even toekomstvast is als de Belgische is de vraag die de komende jaren zal worden beantwoord.

<sup>32</sup> Het gaat dan vooral om het gebruik van het BSN buiten het overheidsdomein. Hiervoor is altijd een wettelijke grondslag nodig.

## Bijlage

### Belangrijkste bestudeerde documentatie

- + Study on Mutual Recognition of eSignatures: update of Country Profiles - Belgian country profile; IDABC; July 2009
- + Presentatie de heer Frank Leyman, FEDICT, 8 december 2009, Den Haag
- + eGovernment factsheets – The Netherlands; January 2010; edition 13.0; European Commission
- + Presentatie de heer Danny de Cock, KU Leuven, November 21-22 2007 Trust Conference Den Haag en 25 juni 2010 uitgereikt tijdens eInspecties werkbezoek, 25 juni 2010, Brussel
- + Presentatie de heer Bert Beyl, programmamanager eID FEDICT, eInspecties werkbezoek, 25 juni 2010, Brussel
- + eID Interoperability for PEGS NATIONAL PROFILE BELGIUM; IDABC; November 2007
- + <http://eid.belgium.be/nl/>
- + directive 1999/93/EC – Directive framework for Electronic Signatures

